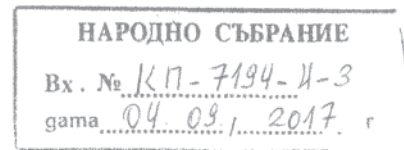

До КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

в 44^{-то} НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

от Нели Любомирова Виодорова, адвокат от Софийска адвокатска колегия,
кандидат, допуснат до избор на членове на Висшия съдебен съвет
за съдийската колегия от квотата на Народното събрание

УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПРАВНАТА КОМИСИЯ,

УВАЖАЕМИ Г-ЖИ И Г-ДА ЧЛЕНОВЕ НА ПРАВНАТА КОМИСИЯ,

На 01.09.2017 г. се запознах със *Становище и въпроси от Сдружение за осъществяване на общественополезна дейност „Съюз на одиторите от Сметната палата“ по кандидатурите и към част от кандидатите, по процедура за избор на членове от ВСС от квотата на народното събрание*, подписано от Ангел Иванов Ангелов.

И изразявам пред вас настоящото, съдържащо възражението ми относно отразеното в п.3 от Становището на Сдружението с въпроси: *„Кандидатурата на Нели Любомирова Виодорова е неподходяща за нас, поради участието на същата като ръководител в управлението на Националното бюро за правна помощ. Бюрото като второстепен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на правосъдието все още не е активно съдействало за изпращане осъществяването и заплащането на правна помощ на ниво подзаконовни нормативни актове- в съответствие с международните актове по които Република България е страна, в т.ч. и ЗПП“.*

Отразеното е фактически и правно невярно- от една страна; от друга- не съдържа никаква конкретика и от трета страна- становището на сдружението по кандидатурата ми не сочи никакъв недостатък, вкл. и порок, съгласно закона, за да я определя като „неподходяща“.

Първо: не съм ръководител в управлението на НБПП, а член на Бюрото, заедно с още двама адвокати- членове, които сме избрани от Висшия адвокатски съвет, чиито членове сме. Ръководител е Председателят на Бюрото, който в своята дейност се подпомага от заместник-председателя на Бюрото, и двамата се назначават и освобождават със заповед на Министър-председателя въз основа на решение на Министерски съвет. Мандатът на Председателя, Заместник-председателя и на членовете на Бюрото е тригодишен. Бюрото заседава 4-6 пъти годишно. За участие в заседанията членове-адвокати на Бюрото получават възнаграждение 120 лв. /вж. чл.10 - чл.12, чл.16 от ЗПП/.

Второ- не се разбира какво се има предвид в изказа: „Бюрото като второстепенен разпоредител с бюджетни кредитни средства ... **все още не е активно съдействало за изпращане осъществяването и заплащането на правна помощ**“.

Трето- не става ясно кои са тези „на ниво подзаконовни нормативни актове“ и то „в съответствие с“ кои „международни актове по които Република България е страна, в т.ч. и ЗПП“.

С оглед на това, възприемам отразенето в п.3 от становището на Сдружението на одиторите към Сметната палата като опит за дискредитирането ми на допуснат от Комисията по правни въпроси до изслушване кандидат за членове на съдийската колегия на ВСС от квотата на НС и като изначално внушение за negliжиране на кандидатурата ми до всички участващи в процедурата по избора: кандидати, Председател и членовете на Правната комисията на парламента, народни представители и то още преди провеждане на изслушването, преди изготвянето на подробния и мотивиран доклада на Комисията за професионалните и нравствени качества на кандидатите с които се предлагат кандидатурите за обсъждане и гласуване в Народното събрание, и преди самото гласуване.

Считам, че вносителят следва да оттегли така изразените от него „обструкции“ към кандидатурата ми, вкл. и като немотивирани, както и да поднесе публично и по съответния ред извиненията си.

Позволявам си да разкажа как се развива българската система за правната помощ. В края на миналия век окончателно се утвърждава разбирането за правната помощ като право, произтичащо от позитивното задължение на държавата да го осигури. През последните години много страни в Европа реформират системите си за правна помощ като преосмислят техния обхват, съдържание и организация. България е една от тях. До приемането на Закона за правна помощ, действащата уредба за правна помощ по българското законодателство е обект на множество критики за това, че е остаряла и не предоставя ефективен достъп до съд. Проблемите на правната помощ бяха и елемент от преговорите за присъединяване на Република България към Европейския съюз. В изпълнение на препоръките на Европейската комисия за подобряване на достъпа до правна помощ е приет Законът за правна помощ /ДВ бр. 79 от 4 октомври 2005 г./ в сила от 01.01.2006 г. Със Закона за правна помощ /ЗПП/ се създаде нова система за организация, управление и контрол на правна помощ, съобразена с европейските стандарти. Разшири се кръгът от лица, имащи право на правна помощ; въведоха се нови видове правна помощ; въведе се процедура по допускане на правна помощ, определяне и назначаване на служебни адвокати; процедура по отчетност и контрол на предоставената правна помощ, разпореждане със средствата за администриране на правната помощ. По този начин бяха преодолени редица негативни явления свързани с непрозрачното финансиране на правната помощ, липсата на критерии и стандарти при определянето, назначаването, отчитането и оценяването на предоставената правна помощ от служебни адвокати. Законът за правната помощ урежда предоставянето на правна помощ по наказателни, граждански и административни дела; правната помощ обхваща: консултации преди завеждане на делото с оглед постигането на споразумение или завеждане на делото, подготовка на необходимите документи за предявяване на претенция пред съд, процесуално представителство и представителство при задържане.

Законът не предвижда ограничения относно етапите на процеса, за които се осигурява правна помощ (в обхвата на правната помощ е включено и изпълнителното производство), нито относно количеството на предоставените услуги. Правна помощ се предоставя само на физически лица и се финансира от държавния бюджет. Със Закона за правната помощ се създава специализиран орган за правната помощ - Национално бюро за правна помощ /НБПП/, което да администрира предоставянето ѝ. Бюрото има самостоятелен бюджет, с който покрива разходите за осигуряването на правната помощ. Независимият държавен орган е колективен орган - състои се от председател и заместник-председател, избрани от Министерския съвет и от трима адвокати, избрани от Висшия адвокатски съвет. НБПП осъществява общото и методическо ръководство на дейността по правната помощ, изразяващо се в поддържане на Националния регистър за правна помощ /НРПП/, издаване на указания по прилагане на ЗПП, осъществяване на контрол по предоставянето и отчитането на правната помощ, управлението и разпореждането със средствата за правна помощ. Адвокатските съвети също имат участие в администрирането на правната помощ. За осъществената дейност получават възнаграждение от бюджета на НБПП в размер на 10% от сумата, изплатена на адвокатите от съответната адвокатска колегия. Изплащането се извършва на тримесечие. Правната помощ се предоставя само от адвокати, вписани в специален публичен регистър на адвокатите, определени да извършват безплатни правни услуги по съдебните райони на съответните окръжни съдилища. Вписването в регистъра се прави два пъти в рамките на календарната година: до края на месец март и до края на месец септември. Регистърът се води от НБПП, като условията за вписване в него са подаване на заявление до бюрото, положително становище на съответния адвокатски съвет и решение на Бюрото за вписване. Към днешна дата адвокатите, вписани в Националния регистър за правна помощ, са 5714. Правната помощ се осъществява чрез съвет, консултация, процесуално представителство и защита. С приемането на закона, се създадоха предпоставки за подобряване на системата за заплащане на правната помощ. Заплащането ѝ се извършва съобразно вида и количествата на осъществената дейност, които се удостоверяват с писмен отчет. За изминалата 2016 г. НБПП е осъществило контрол върху общо 33 325 броя отчети. Законът създаде и фигурата на дежурния адвокат. Въведени са изискванията на Директива 2003/8 относно подобряване на достъпа до правосъдие при трансгранични, граждански и търговски спорове. Със Закона за правна помощ българското законодателство се ориентира към възприемане на системата на служебно назначения защитник. Законът не предвижда възможност за предоставяне на правна помощ от лица, които не са адвокати. Контролът за качеството на предоставените правни услуги се упражнява от НБПП като за тази цел то може да изисква информация от всички органи от системата за правна помощ. Динамиката в обществено-икономическите отношения в страната и практиката от прилагането на Закона за правната помощ доведоха до необходимост от промени в ЗПП. Първите промени като изменения и допълнения в Закона са в сила от 19 март 2013 г. /ДВ бр. 28, 19 март 2013 г./. Промените са в четири основни направления: разширяване на кръга от лица на които се предоставя безплатна правна помощ; уеднаквяване на критериите за предоставяне на правна помощ; засилване на контрола по предоставянето на правна помощ; решаване на проблема по организацията и реда за събиране на присъдени в полза на НБПП разноси за правна помощ. През последните години НБПП работи систематично в посока развитие и подобряване на цялостната система за предоставяне на „първична правна помощ“, ориентирана към най-уязвимите групи от обществото.

Предвид обстоятелството, че новите форми за консултации и правни съвети се характеризират със специфични особености при организирането на дейността им, ред и условия за ползването им от потребителите, ред и условия за отчитане и заплащане на предоставените услуги, се наложи законово регламентиране на процедурата по предоставянето на правна помощ по Национален телефон за първична правна помощ /НТППП/ и Регионалните центрове за консултиране /РЦК/. На 25.01.2017 г. бяха приети изменения и допълнения на ЗПП. Създаде се възможност тези две нови форми за консултации и правни съвети да се ползват от гражданите при облекчени условия, извън общия ред за предоставяне на правна помощ по чл. 21, т.1 и т.2 ЗПП. Целта на двете нови форми е да се преодолее формализмът в системата, която е трудно достъпна за неграмотни и неинформирани граждани, без правна култура, живеещи в отдалечени населени места, в социална изолация, пенсионери-инвалиди, които са трудно подвижни, самотни хора, лица без адрес. Регионалните центрове за консултиране създават възможност за развиване на изнесени консултации и правни съвети на място за хора от съответния съдебен район, живеещи в селища от областта или обитаващи социални домове. Към момента са открити и успешно работят десет регионални центрове за консултиране. НТППП, поради своята специфика, ще може да се ползва от всеки гражданин за получаване на бърз, леснодостъпен устен съвет или консултация, което ще го ориентира по отношение на компетентни органи, срокове, ред и начин за решаване на проблема му. Със ЗИД на ЗПП се създаде възможност по отношение на граждани с особен социален статус и които не отговарят на условията по чл. 22, т.1 и т.2 от ЗПП- да се използва линията на бедност като критерий за предоставяне на правна помощ за консултации, както от Бюрото, така и от Регионалните центрове за консултиране. Това ще доведе до изпълнение на социалната функция на Закона за правната помощ като по този начин ще се уеднаквят критериите за предоставяне на правна помощ от различните органи в системата за правна помощ в България и при предоставяне на правна помощ на български граждани и граждани на Европейския съюз в съответствие с разпоредбите на Глава осма от ЗПП, в която е транспонирана Директива 2003 /8/ ЕО на Съвета относно подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове. Друга важна промяна, свързана с приетите изменения и допълнения в ЗПП, е създаване на единна информационна система за отчитане на правната помощ по електронен път до началото на месец февруари 2019 г. Друга приоритетна дейност на НБПП е разработване на квалификационни програми за обучение на адвокати вписани в НРПП, съвместно с Центъра за обучение на адвокати „Кръстьо Цончев“, с цел повишаване на качеството на правната помощ. В резултат на приетите изменения и допълнения на ЗПП и приоритетната политика на НБПП, се очаква значително подобряване на функционирането на системата за правна помощ като тя стане по-достъпна за граждани в неравностойно положение. В извод: в България работи един от модерните модели за предоставяне на правна помощ, който е оценен не само у нас, но и от други държави, и служейки им за пример.

04.09.2017 г.

С уважение